

Шановні читачі! Редколегія журналу “Іноземні мови” відновлює рубрику “Наші стейкхолдери”. У ній подаватиметься інформація про заклади загальної середньої та вищої освіти України, що є партнерами Київського національного лінгвістичного університету.

DOI: <https://doi.org/10.32589/1817-8510.2021.4.248284>

Черниш Валентина Василівна,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри педагогіки, методики викладання іноземних мов
й інформаційно-комунікаційних технологій,
Київський національний лінгвістичний університет
ORCID ID 0000-0002-5457-5024
valentya.chernysh@knlu.edu.ua

Посадська Тетяна Леонтіївна,
директор спеціалізованої школи I-III ступенів № 125
м. Києва з поглибленим вивченням англійської мови
125t125@i.ua

Калько Вікторія Олексіївна,
вчитель англійської мови вищої категорії,
заступник директора з навчально-виховної роботи
спеціалізованої школи I-III ступенів № 125
м. Києва з поглибленим вивченням англійської мови
vikakalko101@gmail.com

ВІД ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ ДО ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ: СПІВПРАЦЯ КИЇВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЛІНГВІСТИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІЗ ЗАКЛАДАМИ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Багаторічним партнером Київського національного лінгвістичного університету (КНЛУ) є спеціалізована школа I-III ступенів № 125 м. Києва з поглибленим вивченням англійської мови. Свою історію заклад загальної середньої освіти розпочав у далекому 1946 році: відбулося відкриття Київської середньої школи № 125 у будівлі на вулиці Ованеса Туманяна, 2 в м. Києві, а в 1972 році – СШ № 125 переходить у будівлю за адресою на вулиці Плеханова, 2, де й донині відбувається освітній процес. З 70-х років школа починає спеціалізуватися на поглибленому вивченні англійської мови. З цих років учителями англійської мови в різний період працювали випускники тоді ще Київського державного педагогічного інституту іноземних мов, а сьогодні – КНЛУ: Бикова Т. О., Коротченко Н. П., Коломієць Л. П., Курач Л. В., Михальчук Т. П., Ольшевський В. Л., Осипенко К. Л., Растегаєва Д. Г., Соболева Л. О., Судомоїна О. Б., Харківська Т. В., Чесакова В. Й., Черниш В. В., Яров І. Є. та інші. У 1989 році зусиллями адміністрації та вчителів школи започатковано щорічні навчальні обміни вчителів та учнів з освітніми закладами США (місто Чикаго, місто Сомердейл, штат Нью-Джерсі). У 1996 році школа проліцензована як спеціалізована школа з поглибленим вивченням англійської мови. У 2003

році започатковані щорічні навчальні обміни вчителів та учнів з гімназією імені Гумбольдта в місті Лейпциг (Федеративна Республіка Німеччина).

Понад 30 років СШ № 125 є базовою школою КНЛУ для організації та проведення педагогічної практики студентів, що опановують свою майбутню професію – вчителя англійської та другої західноєвропейської іноземної мови. У стінах школи студенти освітніх програм *«Іноземні мови та літератури, методика навчання іноземних мов і зарубіжної літератури (англійська мова і друга західноєвропейська мова)»*, *«Викладання європейських мов на основі комбінованих технологій (англійська мова і друга західноєвропейська мова)»* мають змогу ознайомитися із функціонуванням закладу освіти, педагогічною майстерністю вчителів англійської та німецької мов, діяльністю класних керівників. Під керівництвом учителів студенти-практиканти розвивають свої навчально-планувальні, проєктувальні, організаційні, мовленнєві вміння. Педагоги школи радо діляться своїм досвідом з майбутніми вчителями – на початку педагогічної практики студенти відвідують демонстраційні уроки провідних фахівців школи, майстер-класи, семінари-практикуми та круглі столи. Так, Харківська Т. В. проводить майстер-класи з технології використання різних видів зорової наочності у викладанні англійської мови в різних класах закладів загальної середньої освіти; Коломієць Л. П., вивчаючи проблему організації та проведення бінарних уроків, постійно обговорює це питання зі студентами-практикантами під час відповідних семінарів-практикумів. Примак Є. Г., Слєпньова О. П. та Крук Л. В. під час проведення демонстраційних уроків діляться практичним досвідом занурення учнів в англійське середовище через інтерактивні вправи, рольові ігри та проєкту діяльність. У свою чергу, Калько В. О., проводячи круглі столи з майбутніми вчителями англійської мови, повідомляє про сучасні тенденції реалізації позакласної виховної роботи з іноземної мови, обговорює зі студентами нагальні проблеми та питання виховання школярів засобами іноземної мови, аналізує з практикантами відвідані ними позакласні виховні заходи вчителів школи. Директор школи Посадська Тетяна Леонтіївна, як керівник психолого-педагогічної практики студентів, та вчитель-методист надає методичну допомогу колегам-учителям та студентам. Тетяна Леонтіївна є постійними учасником педагогічних івентів: конференцій, воркшопів, ED кемпів, вебінарів, семінарів, тренінгів. Своім багаторічним успішним досвідом сучасного керівника ділиться зі студентами-практикантами під час засідання педагогічних рад та круглих столів, присвячених організації роботи закладів загальної середньої освіти. За результатами педагогічної практики проводиться засідання педагогічної ради школи, де підбиваються її підсумки,

аналізуються здобутки та набутий рівень студентів. Водночас В. В. Черниш, випускниця СШ № 125, яка після закінчення КНЛУ працювала вчителем англійської і французької мови у цій школі, а тепер є завідувачем кафедри педагогіки, методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій КНЛУ, підтримує тісний зв'язок із колегами, інформує їх про новітні тенденції в методиці викладання іноземних мов, надає консультації вчителям, рецензує їх науково-методичні праці, практичні розробки тощо.

Директор школи Т. Л. Посадська, заступник директора з навчально-виховної роботи В. О. Калько, а також учителі іноземних мов уважно вивчають освітні програми підготовки здобувачів вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка спеціальності 014 Середня освіта спеціалізації 014.021 Англійська мова і література. На регулярних зустрічах із гарантом програми доктором педагогічних наук, професором, завідувачем кафедри педагогіки, методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій КНЛУ Черниш В. В. вчителі школи обговорюють шляхи та способи поліпшення освітніх програм, вносять свої пропозиції щодо їх удосконалення.

У сучасних умовах розширення міжнародних відносин знання іноземних мов як важливого засобу впливу на особистість учнів, їхню соціальну і комунікативну мобільність, забезпечує інтелектуальний та духовний розвиток особистості, підвищує рівень гуманітарної освіти загалом. Оновлення змісту навчання іноземних мов у закладах загальної середньої освіти пов'язується зі змінами у стратегічних напрямках розвитку сучасної школи, насамперед спрямуванням навчальної діяльності на формування в учнів необхідних життєвих ключових і предметних компетентностей, котрі в майбутньому давали б змогу випускникам комфортно почуватися в сучасному мультинаціональному та полікультурному світовому середовищі.

Адміністрація школи на чолі з директором закладу Т. Л. Посадською дбає про створення умов для розкриття індивідуальних можливостей і творчого потенціалу учнів та їх успішної соціалізації в сучасному світовому просторі. Саме навчання іноземних мов покликане забезпечити формування в учнів іншомовної комунікативної компетенції.

Сьогодні кафедра іноземних мов СШ № 125 складається із 14 вчителів англійської, німецької та французької мов. Це осередок професійних фахівців, які володіють ґрунтовними знаннями, сучасними технологіями навчання, постійно вдосконалюють свою фахову майстерність. Науково-методична робота талановитих учителів спрямована на реалізацію завдань, пов'язаних з варіативністю сучасної системи загальної середньої освіти, її тенденцій на

компетентнісні, діяльнісні, розвивальні та особистісно орієнтовані технології навчання, необхідні для того, щоб створити умови для розкриття індивідуальних здібностей і творчого потенціалу учнів. Учителі кафедри залучаються до дослідження важливих проблем оновленого змісту навчання іноземних мов. Заклад освіти організовує та бере активну участь у науково-практичних конференціях, семінарах, засіданнях круглих столів у рамках науково експериментальної роботи через співпрацю з відділом навчання іноземних мов Інституту педагогіки Національної академії педагогічних наук України на чолі з кандидатом педагогічних наук, доцентом, завідувачем відділу навчання іноземних мов Інституту педагогіки НАПН України Редьком В. Г.

Протягом тривалого періоду вчителі наполегливо працюють над дослідженням та практичною реалізацією проблем, пов'язаних з компетентісно орієнтованим навчанням іноземних мов, проєктними технологіями, використанням інтерактивних методик, STEM-орієнтованого підходу до навчання іноземних мов, розвитку критичного мислення учнів. Сучасні тенденції в навчанні англійської мови в початковій школі в контексті концепції НУШ, упровадження формувального оцінювання, використання навчання через прямий досвід (*Total physical response*), Storytelling-метод та інші ключові проблеми є об'єктом дослідження та практичного використання вчителями на уроках. Так, у рамках атестаційного марафону вчителі англійської мови демонструють результати роботи над теоретичними та практичними аспектами, пов'язаними з упровадженням інтегрованого навчання. У контексті роботи над науково-методичною темою «Бінарний урок як практичне відображення інтегральної технології та його роль у формуванні комунікативної компетенції учнів» досвід учителя англійської мови Л. П. Коломієць був висвітлений у фаховому виданні КНЛУ «Іноземні мови» (випуск 4, грудень 2020 року) під назвою: «Розробка сценарію позакласного заходу з англійської та німецької мов для учнів 8-х класів на тему: «Захист навколишнього середовища: проблема переробки сміття». Заступник директора, вчитель англійської мови В. О. Калько разом з учителем фізики О. О. Байназаровою створили методичну розробку та провели інтегрований урок у 8-А на тему: «Вода: фізичні властивості та аспекти використання». Елементи інтегрованого навчання активно впроваджуються в навчальну практику вчителями англійської мови під час роботи над розділами CLIL базового навчально-методичного комплексу «On Screen». Фахівці закладу щороку беруть участь у роботі УЦОЯО як експерти з перевірки відкритої частини ЗНО з англійської мови.

Учителі англійської мови активно працюють як педагогічні керівники та наставники студентів

Київського національного лінгвістичного університету та Університетського коледжу Київського університету імені Бориса Грінченка.

Досвід творчої співпраці з майбутніми вчителями завжди збагачується новими ідеями, сучасним баченням особистості вчителя, можливістю взаємодії задля професійного розвитку.

Спеціалізована школа № 125 є базою для проведення семінарів та воркшопів, майстер-класів

та тренінгів освітньо-методичних центрів “Dinternal Education”, “Mcmillan”, “Express Publishing”, на яких провідні методисти британських видавництв дають професійні поради та мотивують використовувати нові підходи та інструменти в навчанні іноземних мов.

Учні спеціалізованої школи № 125 беруть активну участь у Всеукраїнських олімпіадах з іноземних мов, на базі закладу освіти створено навчально-експериментальну лабораторію з підготовки учнів 8 – 11 класів до проведення науково-практичних досліджень та захисту робіт МАН під керівництвом кандидата історичних наук, учителя історії та викладача елективних курсів Діческул В.М.

Колектив школи пишається перемогами талановитих, обдарованих, інтелектуально потужних учнів – переможців Всеукраїнських олімпіад районного, міського та Всеукраїнського етапів з англійської та німецької мов, районного та міського етапів Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів – членів Малої академії наук України, стипендіатів Київської міської ради, випускників 2020 року, які отримали 200 балів ЗНО з англійської мови, фіналістів та переможців Програми міжнародного культурного обміну майбутніх лідерів FLEX (США).

Вивчення англійської мови – процес непростий і тривалий. Проте варто винести його за межі класу, зробити вивчення іноземної мови частиною життя і відчуття, який це потужний інструмент для подолання бар’єрів у міжкультурному спілкуванні. Проектна діяльність та робота у напрямку міжнародного співробітництва є пріоритетними у позакласній діяльності закладу освіти з іноземних мов. Адже саме розвиток інтелектуального та творчого потенціалу учнів забезпечує формування навичок життєвої компетентності, використання здобутих знань для розв’язання практичних завдань повсякденного життя, розвиток наскрізних ключових компетентностей. Учні школи під керівництвом наставників, учителів іноземних мов є активними учасниками шкільних, районних, міських, регіональних, всеукраїнських та міжнародних олімпіад, конкурсів, фестивалів, проектів. Традиційними для закладу є шкільні іншомовні проекти, а саме – “Merry ABC”, “Spring is coming”, “Mummy makes me happy”, “New Year Lapbook”, “St Valentine’s Day”, “Hamlet Forever”, “Earth Day”, “Easter Celebration: special spirit, customs, traditions around the world”, “European Union: history and facts”. Співпраця з волонтерами міжнародної організації AIESEC, участі в міжнародній олімпіаді міжнародного Союзу Молоді «Мрій, досягай, мандруй», співпраця з Асоціацією інноваційної та цифрової освіти щодо реалізації Освітнього соціального проекту «Київ заговорить англійською», перемоги в інтелектуальних конкурсах знавців англійської мови в рамках співпраці з Київським міжнародним університетом та спільна творча

робота з Коледжем економіки, права та інформаційних технологій Університету «КРОК» у регіональному освітньому конкурсі «Крок до співпраці» (проект «Відеоролик на роликах») – це ті напрямки позакласної роботи, де учні нашого закладу освіти практично застосовують знання іноземних мов через соціалізацію і реалізацію свого творчого та інтелектуального потенціалу.

Можливість розширення знань про країну, мова якої вивчається поглиблено в закладі, сприяє реалізації основної мети навчання іноземної мови – оволодіння іноземною мовою, як засобом міжкультурного спілкування. Існує безліч шляхів і способів для досягнення цієї мети. Так, в рамках угоди про співпрацю спеціалізованої школи № 125 та британського освітнього центру “East West Bridge Centre – Ukraine” (м. Вокінгем, Великобританія), за сприяння вчителів та батьків учнів і під керівництвом куратора шкільної програми обміну Примака Євдокії Григорівни реалізується проєкт «Ми пізнаємо Європу – Європа пізнає нас». Протягом 10 років учні нашої школи мають чудову нагоду відвідати країну, мова якої є візитівкою нашого закладу. Програма обміну передбачає поєднання активного відпочинку та навчальних занять по удосконаленню англійської мови.

Кожного разу гостинна Велика Британія вітає юних киян сонячною погодою, атмосферним настроєм, історичними пам’ятками та можливістю спілкування з носіями мови. Безумовно, шкільні обміни, навчально-екскурсійні програми є ефективним доповненням традиційних методів навчання іноземних мов, адже формують світогляд, мотивують до навчання, озброюють знаннями.

«Hello Summer! Hello Sun! Now it’s time to have some fun!», – так щороку вітають літо учні закладу під час роботи шкільного мовного табору «Веселка». Дійсно, чому б не долучитися до цікавих видів діяльності, не зануритись в англійськомовну атмосферу через проектну роботу, рухливі ігри, пісні, перегляд анімаційних фільмів і просто невимушене спілкування з друзями та вчителями. Робота табору організована за принципом “multi activity”: поєднання корисного відпочинку та різноманітних активностей, які захоплюють, мотивують, надихають та заряджають позитивом.

У сучасних умовах, коли стрімко змінюється світ довкола, життя вимагає нових знань, умінь та практичних навичок, новітні технології диктують нові правила комунікації, знання іноземних мов є безумовним “must have” для освіченої особистості.

Тож педагогічні працівники не зупиняються на досягнутому, а, озброївшись досвідом, відкриті до всього нового та цікавого, крокують разом зі своїми вихованцями вперед до нових звершень.